

Riflessjoni fil-Laqqha tal-Awguri tas-Sena l-ġdida lill-Kleru

Is-Sibt 7 ta' Jannar 2023

Villa Fiorita, Marsalforn

L-E.T. Mons. Anton Teuma, Isqof ta' Għawdex

“U BEDA JFISSRILHOM L-ISKRITTURA” – IL-KELMA TA' ALLA ‘GĦALIJA’

Nixtieq nirringrazzjakom tal-preżenza numeruża tagħkom. Naf li mhux faċli għalina li nieqfu u nisimgħu.

Ilkoll nafu li din is-Sena Pastorali hija ddedikata lill-Kelma ta' Alla. Għamilna diversi inizjattivi għall-oħrajn: l-intronizzazzjoni tal-Kelma fl-ewwel ġimgħa ta' Ottubru; qed nagħtu importanza lill-Kelma fil-laqgħat mal-għaqdiet u mal-gruppi; iffukajna fuq il-Kelma fi Kristu Re; ippruvajna ngħinu lin-nies jirriflettu dwar il-Kelma li saret bniedem fin-Novena u fil-ġranet tal-Milied; bdejna nagħmlu riflessjoni qasira ta' xi tliet minuti fuq il-Qari fil-quddies ta' kuljum, u dan mhux biss fi żmien l-Avvent imma matul is-sena kollha (mhux se titwal il-quddies, imma n-nies ikunu jistgħu jgħixuha ftit iżjed).

“Għamilna... nagħmlu... organizzajna... ippjanajna”! Dan kollu kultant jegħjina; bħallikieku dejjem iriduna nagħmlu u jibagħtulna x'nagħmlu! Jista' jgħri li nagħtu u nagħtu, imma nispiċċaw vojta. Imbagħad nipprovaw nimlew l-enerġija affettiva li jkollna bżonn, għax dejjem nagħtu.

Allura l-mistoqsija tiegħi dalghodu, li nagħmel ukoll lili nnifsi sikwit, hija din: Xi tfisser il-Kelma ta' Alla *għaliya*? Nistaqsi jekk, f'termini ta' hin fl-aħħar mill-aħħar, hux qed nagħti ċans lili nnifsi biex nisma' l-Kelma ta' Alla u nħalliha tkellimni. Din hi mistoqsija importanti ħafna li nagħmluha, għax inkella faċli naqgħu fir-riskju ta' funzjonarji jew impjegati, nagħmlu xi haġa bit-tqanżih, jew inkella nipprovaw nithallsu tagħha b'mod iehor. Għax jekk iddedikajna Sena tal-Kelma ta' Alla għad-Djoċesi, l-ewwel li rridu niddedikawha hu lilna nfusna!

Niftakar xi snin ilu, meta kien marid ħafna, Patri Arthur Vella SJ kien baġat jgħidli ma' xi hadd li ried ikellimni. Ma kontx bqajt immur hdejh għax it-tobba kienu pprojbewlu li jara nies, għax kien jegħja ħafna. Kienet haġa sabiha għaliya li persuna, li naf li kienet tridli l-ġid, riedet tkellimni. Eżempji bħalu għandna mijiet – imma meta xi hadd importanti għalik irid ikellmek, dak il-fatt biss li jrid ikellmek iqanqal xi haġa ġo fik.

Alla jrid ikellimni, kuljum, kull hin, għax iħobbni u għalih jien importanti. Jekk ma nidhlux fiha din, l-imħabba se nfittxuha b'modi oħra, se nippruvaw nithallsu b'mod diversi. Ma ninsewx li s-sejha tagħna *minn proġett ta' hajja bil-mod il-mod saret risposta għal sejha*. Nagħmlu żmien nikkumbattu fis-Seminarju jekk din hix haġa li ridnieha aħna jew iridhiex Alla, imma xhin nibdew nissudaw bħala qassisin, nibdew nippruvaw ngħixuha iktar bħala twegiba għal Alla. Imma nibza' li wara li noħorġu mis-Seminarju jista' jgħri li nerġgħu nibdew ngħixuha bħala pjan personali, ma tibqax aktar risposta kontinwa għal sejha li qed jagħmel Alla. U nispiċċaw ngħixu l-protagonizmu personali – ma nibqax infittex hin għal Alla li jrid ikellimni, ma nibqax infittex id-dawl tad-direttur spiritwali... għax issa niddeciedi jien għaliya nnifsi. L-illużjoni tkun li dan hu l-mod ta' kif inkunu sew u nirrealizzaw lilna nfusna, imma meta nagħmlu hekk nispiċċaw ngħixu ħafna frustrazzjoni. Meta noħorġu mid-dinamika tar-relazzjoni, ta' sejha u twegiba, nispiċċaw ngħixu l-vokazzjoni tagħna bħala proġett personali tal-hajja: ħajti ngħixha kif nixtieq jien u neħodha fejn irrid jien. U ma

ndumux ma nibdew infittxu l-kompensazzjonijiet kollha li għandna bżonn u nimlew lil qalbna b'affarijiet li nimmaginaw jistgħu jimlewhielna. Nafu x'inhuma! U bħalissa s-soċjetà mhix tgħinna f'din il-ħaġa, anzi tfixkilna, għax hi wisq egoċentrika – kulhadd *self-made* – tant li lanqas il-frott tal-ġuf tagħna ma rridu! F'soċjetà fejn kulhadd jagħmel dak li jrid u joghġbu issa, faċli li tidhol ċerta loġika mingħajr kumbattimenti.

Nirriflettu fuq l-importanza li nisimgħu, mhux biss li nagħmlu. Spiss nipprovaw nirrealizzaw ruħna b'dak li nagħmlu, imma nispiċċaw nagħtu ħafna, u lura niehdu ftit jew xejn. Alla jrid ikellemna kuljum u kull ħin, għax iħobbna. Il-fatt li jien niltaqa' mal-Kelma ta' Alla, nitgħallem nieħu l-enerġija affettiva lejn xi mkien ieħor. Bħall-ikel, din hi ħaġa li rrid nippruvaha u nduqha. Aktar ma nagħmilha mal-Kelma, aktar ninduna kemm nista' nieħu enerġija anki affettiva għall-persuna tiegħi minn din il-Kelma. Tgħinni nagħraf li s-sejha għandha l-fundament tagħha fuq il-Kelma ta' Ġesù, li għażel lilna li ried, wara li ħares lejna u ħabbna bi mhabba mimlija ħniena. L-għajn tal-enerġija affettiva tagħna hi din il-Kelma li taħbi taħtha x-xewqa kbira ta' Ġesù li jkun magħna. Il-Kelma tlaqqagħna mal-qalb ta' Alla. Tgħinna nagħrfu li hu ħsiebu fina, jinkwieta għalina u ma jihux gost meta nħossuna waħedna, meta nħossu li n-nies qed jehduha kontrina. Ahna qegħdin f'qalbu meta nħossu li l-Kelma tagħna mhix ikkalkulata. Japprezzana meta naħdmu għalih u jieħu gost bina meta noffrulu hajjitna.

Ġesù jfahhar lil Marija oħt Lazzru li qagħdet f'riġlejh tisimgħu, tagħmel il-ħaġa waħda meħtieġa (ara Lq 10:38-42). Meta kienu jmorru d-dar kien jispjega lilhom biss il-parabboli u tagħlim ieħor tiegħu. Rajna l-funeral tal-Papa Benedittu XVI: l-aspett kontemplattiv tiegħu, fir-relazzjoni tiegħu mal-persuna ta' Ġesù, jista' jkun verament għalina ta' stimolu. Niftakru jgħid espressjoni li jien qatt ma neħhejt minn ǵo rasi: "L-ikbar, l-aqwa azzjoni pastorali hi li s-sacerdot jitlob!". Iktar minn qatt qabel għandna bżonn ta' mumentu ta' kwiet mal-Mulej, f'dinja li tant qed tiġri, li qed tiġri bina wkoll.

Il-Vanġelu ta' San Mark – il-fundament tal-vanġeli l-oħra – mhux għajr il-mixja ta' relazzjoni ta' Ġesù mad-dixxipli. Kollu kemm hu jiddeskrivi din ir-relazzjoni kontinwa ta' Ġesù li jifforma lid-dixxipli tiegħu li kellhom qalbhom iebsa, rashom iebsa, tqal biex jemmu. Il-Vanġelu ta' San Ġwann – il-vanġelu tal-presbiteri – fid-Diskors tal-Aħħar Ċena (14:15,21,24) jitlob lill-presbiteru biex jibqa' f'Ġesù kif il-fergħa tkun magħquda mad-dielja. It-talba sacerdotali ta' Ġesù mhix għajr din ix-xewqa kbira ta' intimità ta' Ġesù mad-dixxipli permezz tal-Kelma. "Jekk tħobbuni, ħarsu *l-kmandamenti* tiegħi"... "Min iżomm *l-kmandamenti* tiegħi u jħarishom, dak hu li jħobbni; u min iħobb lili, iħobbu wkoll il-Missier, u jiena wkoll inħobbu u nurih lili nnifsi"... "Jekk xi ħadd iħobbni, *iħares kelmti*, u Missieri jħobbu, u ahna niġu u ngħammru għandu. Min ma jħobbnix ma jħarisx kliemi. U l-kelma li qegħdin tisimgħu mhijiex tiegħi, imma tal-Missier li baġhatni".

Meta dhalna s-Seminarju u għidna iva għas-sejha, ahna dhalna fil-misteru tal-Kelma li tagħtina l-ħajja bħala sacerdoti. Ikun hemm ir-riskju li minn risposta għal sejha, il-vokazzjoni tagħna maż-żmien terġa' ssir semplicement għażla personali. U għalhekk inkunu biss ahna li nitkellmu – protagonisti, u mhux li nisimgħu. Hemm bżonn nerġġhu nidhlu f'dan il-misteru, u din hi raġuni ta' sussistenza għalina, jekk aħniex ħa ngħixu jew le bħala qassisin. Mingħajr il-Kelma ma ngħixux – ftakru fl-allegorija tad-Dielja u l-friegħi. Karatteristika tal-idolatrija hi meta titlaq wara xi ħadd jew xi ħaġa li tagħmlek skjav, ma tħallikx liberu. Iktar tinbela' u ma tibqax tara. Dan jista' jiġrilna jekk noħorġu minn din it-triq li hi fundamentali u kostituttiva għall-ħajja tal-qassis. Jew hekk, jew ħa niżbalja.

Jekk ma nkunux ahna qabelxejn l-oġġett tal-pastorali tagħna, faċli hafna li nsiru funzjonarji, u ma nibqgħux imsejhin. Insiru nies li għandhom kapaċitajiet li jippruvaw jużawhom għall-bżonnijiet ta' haddiehor, imma biex jiehdu lura u jiggwadanjaw huma, għax hemm il-vojt li suppost imlejn minn xi mkien iehor. Jekk ma jimteliex minn xi mkien iehor, nispiċċaw nimplew bl-attività pastorali li tkaxkarna. Inkun qed infittex biex niehu xi haġa mill-pastorali halli nimitela jien, flok nuża l-pastorali biex nagħti dak li hemm go fija. Il-pastorali ma għandhiex tkun kwistjoni ta' hajja jew mewt, għax fil-verità jien għandi Sors iehor. Il-pastorali għandha tkun ix-xhieda, l-aspett esterjuri, tar-relazzjoni tiegħi ma' Ġesù. Inkella l-laqqgħat tagħna, l-omeliji tagħna jkunu biċċa xogħol li rrid nagħmel, xi haġa li rrid nipprepara għall-oħrajn. Insiru funzjonarji u mhux xhieda. Inkunu professjonisti u mhux imsejhin. Jekk ma nħossux l-identità saċerdotali tagħna mimlija b'dak li hu essenzjali, nispiċċaw nimlewha b'affarijiet li ma jimlewx, u nkunu qed nagħtu xhieda bil-kontra. Araw x'jiġri meta nagħfsu hafna fuq il-poter, l-apparenza...

Meta nisimghu l-Kelma, inkunu f'relazzjoni. Hekk il-laqqgħat u l-omeliji tagħna jkunu kontinwazzjoni ta' dak li ahna. Infakkarkom fis-Seminar ta' tlitt ijiem fuq l-omeliji li ha nagħmlu mit-23 sal-25 ta' Frar. L-omelija hi l-uniku 'reklam' u kuntatt mad-dinja esterna li baqgħalna mal-parti l-kbira tan-nies. Għalxejn nitkellmu fuq kif tipprepara l-omelija, jekk qabelxejn il-Kelma ma nħalluhiex tkellimna, jekk ma noqogħdux nisimghu l-Kelma ahna l-ewwel. Imbagħad bil-limiti tiegħi nista' naqsam dak li tkun qaltli l-Kelma mal-oħrajn. Is-smigh tal-Kelma, ir-relazzjoni, titlob il-hin. Hafna drabi jrid ikun hin fil-kwiet, fis-skiet, biex inhallu lil Alla jagixxi, jitkellem.

Spiss ninsew din l-għajn ta' enerġija safja li tigi mill-Kelma u mill-Ewkaristija, u nfittxu l-enerġija affettiva fil-hidma, fl-inizjattivi, fil-pjanijiet, fl-opri. Minhabba f'hekk jiġri li l-enerġija tagħna nħaddmuhom l-aktar fl-organizzazzjoni tal-festi u tal-inizjattivi l-oħra li "nagħmlu" u fil-proġetti ta' opri godda ta' kull tip. Dawn iġegħluna nħallsu prezz qares, u l-hlas ikun f'tit approvazzjoni tan-nies li tgħaddi wara żmien qasir. U nindunaw li qatt ma jkun biżżejjed. Imma meta nagħmilha bil-paċenzja mal-Kelma ta' Alla, ninduna li l-enerġija li dik tagħtini hi awtentika u hafna iktar vera minn dak li jagħtuni affarijiet oħra. L-enerġija affettiva tagħna ngibuha mir-relazzjoni tagħna ma' Ġesù, fl-Ewkaristija u fil-Kelma.

Id-Djoċesi tagħna mimlija bi problemi, mhux il-Kurja biss, imma anki fil-parroċċi. Ahna spiss nipprovaw nittrattaw dawn is-sintomi li huma l-qoxra ta' barra, u ma mmorrux għall-qalba. Il-problema tal-vokazzjonijiet mhix għax m'ahniex naħdmu sew, jew in-numru, imma li x-xhieda tagħna mhix awtentika. L-istess kif qed jiġri fiż-żwieġ – ma jiżżewgux għax fl-istess ġenituri tagħhom ma jarawx persuni miżżewġa realizzati. Jekk iż-żgħażaġh jaraw persuni li huma mimlija b'dak li hu essenzjal, jiena nemmen li ma jkunx hemm dawn il-problemi, kif ma kienx hemm qabel. Il-problema mhix tal-vokazzjoni, imma ta' xhieda, tal-għajxien personali tagħna. Għal dan għandna responsabbiltà quddiem Alla li sejhilna.

Qed ngħixu f'soċjetà fejn il-prioritajiet qegħdin kulma jmur jitbiegħdu minn dak li jhobb u jixtieq Alla. In-nies li nagħmluha magħhom jixtiequ haġa waħda – il-kumdità jew li jkunu sew, issa! Mhux importanti kif, jew b'liema mod, jew permezz ta' min, l-importanti li jien inkun sew issa! L-illużjoni l-kbira hi li jekk ikolli l-flus jien ser inkun sew, u li nista' nkun sew waħdi – anki meta l-oħrajn ma jkunux!

Waħda mit-toroq żbaljati hi li nfittxu s-sitwazzjoni ideali jew min-naħa l-oħra li nkunu sew ahna. U ahna wkoll qed nittiehdu hafna minn din il-mentalità. L-għażliet li nagħmlu jkunu influwenzati hafna minn dan ir-relattivizmu jew egoċentriżmu fin, li jaqtagħna minn din l-

intimità vera ma' Dak li sejhilna. Meta, ngħidu aħna, nibnu l-proposta tagħna fuq kemm jiġu nies, u ma haġa nibqgħux nagħmluha għal persuna jew tnejn, lil dawn qed ngħidulhom li l-proposta tagħna hi valida jekk jiġu ħafna nies, u mhux għax hi valida fiha nfisha. Noqogħdu attenti x'messaġġ qed inwasslu. Jekk il-proposta hi valida, jiġux mija jew tnejn, tibqa' valida. Dan jerga' jgagħalna naħsbu kemm il-ministeru tagħna hu tassew twegiba għal sejha, inkella hux strateġija għal pjan personali. Inkella nkunu nagħmlu disservizz enormi lill-persuna ta' Ġesù. U saħansitra meta nisimghu din il-Kelma, jista' jkun hem it-tentazzjoni li tkun haġa tiegħi waħdi.

L-istedina tiegħi hi din: Ma niddejqux nagħtu ħin għall-Kelma ta' Alla. Ma niddejqux inhallu l-Kelma *tghaddi l-ħin magħna*. Inħoss li għandna qabelxejn nipprovwaw niskopru matul din is-sena l-importanza ta' din il-Kelma, li warajha hemm relazzjoni ta' ħafna mħabba. F'*midrash* hemm rakkont dwar rabbini li bdew jiddiskutu bejniethom b'liema mod Alla ddetta t-Torah. Wiehed minnhom qal li ddetta kelma b'kelma; rabbi ieħor qal li biżżejjed kieku ddettalhom l-Għaxar Kelmiet; qam ieħor qal li kien ikun biżżejjed li Alla lil Mosè qallu l-ewwel Kmandament, u l-bqija kien ikun kapaċi jiddeduċih. Qam ieħor fl-aħħar u qal li kien ikun biżżejjed li Mosè nduna li Alla bexxaq ħalqu biex jgħid l-ewwel kelma: kif Mosè nduna li Alla ried jidhol f'relazzjoni miegħu, kien ikun biżżejjed biex jifhem dak kollu li ried jgħidlu. Tant hi haġa kbira li Alla daqshekk kbir jikkalkulani bħaliu. Int tkellem lil dak li tippretendi risposta mingħandu, lil dak li tħoss li hu tal-istess livell tiegħek. L-ewwel kelma ta' Alla kienet tkun biżżejjed biex Mosè jkompli jikteb it-Torah kollu.

Aħna naħsbu li iktar ma nagħmluha man-nies u nistinkaw għalihom, aktar nistgħu nagħmlulhom ġid. Imma aħna nistgħu nagħmlu ġid lin-nies iktar ma nisimghuhom, mhux iktar ma ngħidulhom. Nagħmlu ġid mhux kemm ngħidu, imma kemm nisimghu lill-oħrajn. Nippreferi fl-inizjattivi pastorali tagħna inizjattivi ta' dan it-tip – smiġh tal-Kelma, smiġh tan-nies – milli inizjattivi sensazzjonali u kulhadd mar id-dar b'dak li ġie. L-ikbar esiġenza pastorali ta' żmienna hi li minn naħa m'hawnx min jisma', u minn naħa hawn ħafna min jitkellem – dan jgħidu wkoll spiss il-Papa Frangisku. Hawn ħafna nies li jridu jgħidu tagħhom, li jridu jidhlu f'relazzjoni magħna.

Jien nixtieq li din is-Sena tal-Kelma tghinna nifthu widnejna, l-ewwel u qabel kollox għall-Kelma ta' Alla, u mbagħad għal xulxin u għall-oħrajn. Iktar ma nisimghu lil Alla u lill-oħrajn, iktar hemm ċans li l-pastorali tagħna tkun effikaċi. Fl-aħħar mill-aħħar, jekk nirriduċu l-Misteru tal-Inkarnazzjoni għal żewġ kelmiet, mhumieq għajr li Alla sab mod kif ikun jista' jisma' tassew lill-bniedem.

L-iskop tiegħi kien li nirriflettu kif nistgħu mmorru lkoll flimkien għal dak l-essenzjal biex nifhmu liema metodoloġiji rridu nużaw biex il-pastorali tagħna tkun effikaċi.

Pjan pastorali ċċentrat fuq il-Kelma, jimbuttana biex naqsmu l-esperjenza tal-Kelma mal-oħrajn b'żewġ modi:

1. Mod formali – il-predikazzjoni fil-Liturġija u fil-laqgħat.
2. Mod naturali – informali fir-relazzjonijiet mal-oħrajn.

Huma dawn li jagħmluna rilevanti bħala saċerdoti – flimkien maċ-ċelebrazzjoni.

1. Irtiri għas-saċerdoti, adorazzjoni, laqgħat taż-żoni (l-ewwel 2 sibtijiet ta' Frar).
2. Il-Kelma: relazzjoni ma' Alla u mal-oħrajn (akkumpanjament).

3. It-tqassim tal-Vanġelu ta' San Matthew.
4. Eżerċizzji tar-Randan ibbażati fuq dan il-Vanġelu.
5. Outreach fir-Randan – marbut mal-kategoriji u mal-ħwienet, bars u każini.
6. L-importanza tal-omelija tal-Ħadd – Seminar dwar l-omelija fit-23, l-24 u l-25 ta' Frar, il-Manresa.
7. Grazzi lil dawk li għamlu l-kors tas-Safeguarding.